

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор” по:

област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8 Икономика,
научна специалност „Организация и управление“

Автор на дисертационния труд: Димитър Тотев Стоенчев

редовен докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд:

„Стратегическо управление на човешките ресурси при организация на производствените процеси в земеделието“

Рецензент: професор доктор на науките Петър Борисов Борисов

Аграрен университет – Пловдив, Област на висшето образование 3.0
„Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление 3.8
„Икономика“, научна специалност „Организация и управление“
определен/а за член на научното жури със заповед № РД-16-478/02.04.2026г от Ректора на АУ.

1. Кратко представяне на кандидата

Докторантът Димитър Тотев Стоенчев е завършил магистърска степен по икономика в Аграрен университет – Пловдив през 2022 г. По професионален опит е мениджър продажби в „Гедтранс“ ООД – Пловдив, което му осигурява практически управленски опит и добра основа за изследване на организационни и управленски проблеми. Професионалната му биография показва устойчив интерес към управлението, планирането и организационното развитие.

2. Актуалност на проблема

Темата на дисертационния труд е актуална и значима както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект. В условията на засилващ се недостиг на работна сила в аграрния сектор, демографски спад и ниска привлекателност на земеделския труд, въпросите за стратегическото управление на човешките ресурси придобиват ключово значение за устойчивото развитие на земеделските стопанства. Авторът правилно акцентира върху необходимостта от стратегически подход при планирането, организирането, мотивирането и контрола на човешките ресурси като фактор за повишаване ефективността на производствените процеси в земеделието.

3. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на изследването е ясно формулирана – да се установи влиянието на стратегическото управление на човешките ресурси върху организацията на производствените процеси в земеделието. За постигането ѝ са формулирани шест конкретни задачи, логически обвързани с целта и предмета на изследването.

Основната теза – че стратегическият подход към управлението на човешките ресурси е предпоставка за обезпечаване и подобряване на производствените резултати в земеделските стопанства – е аргументирана и последователно защитена в изложението. Използвани са подходящи научни методи: системен подход, ретроспективен, сравнителен, статистически, диагностичен и прогностичен анализ, които съответстват на характера на изследването.

4. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е в обем 112 страници, от които 106 страници основен текст, включва 12 таблици и 10 фигури, което осигурява добра визуализация на анализа. Структурата е логически издържана – увод, три глави, заключение, литература и приложения. Представянето на резултатите е ясно, систематизирано и подкрепено с табличен и графичен материал, улесняващ възприемането на основните изводи.

5. Обсъждане на резултатите и използвана литература

В теоретичната част е направен задълбочен анализ на съвременните концепции за стратегическо управление на човешките ресурси, включително универалистки, контингентен, ресурсно-базиран, конфигурационен, институционален и критически подход. Авторът демонстрира добро познаване на научната литература и умение за критично осмисляне на различни научни позиции.

Използвани са 26 литературни източника, включително класически и съвременни автори в областта на HR мениджмънта и организационното управление. Литературният обзор е релевантен на темата, макар че би могъл да бъде разширен с повече актуални публикации от последните 3–5 години.

Дисертационният труд демонстрира последователна логика при интерпретацията на получените резултати, като авторът умело съчетава теоретичните постановки с направените емпирични наблюдения. Анализът на резултатите е структуриран в съответствие с поставените изследователски задачи и позволява ясно проследяване на връзката между стратегическото управление на човешките ресурси и ефективността на производствените процеси в земеделието.

В първата глава докторантът извършва задълбочен критичен преглед на научните концепции, свързани със стратегическото управление на човешките ресурси, като обхваща основните теоретични школи и подходи – универалистки, контингентен, ресурсно-базиран, конфигурационен, институционален и критически подход. Особено положително впечатление прави стремежът на автора не само да представи различните теоретични модели, но и да ги съпостави, като изведе техните предимства и ограничения в контекста на аграрния сектор. Това свидетелства за аналитична задълбоченост и способност за критично осмисляне на научната литература.

Втората глава има съществено значение за практическата стойност на труда, тъй като представя анализ на реални практики по управление на човешките ресурси в земеделски стопанства. Авторът идентифицира редица съществени проблеми: недостиг на квалифицирана работна сила, ограничени възможности за мотивация и задържане на персонала, липса на дългосрочно HR планиране и недостатъчно внедряване на системи за оценка на изпълнението. Наред с това са открити и добри практики, свързани с вътрешно обучение, стимулиращи механизми за мотивация и адаптиране на HR политики към сезонния характер на земеделския труд. Анализът показва, че докторантът познава

спецификата на аграрния сектор и умее да интерпретира резултатите в тяхната организационна и икономическа взаимовръзка.

Особено ценна е третата глава, в която се предлага авторов модел за стратегическо управление на човешките ресурси в земеделието. Предложеният модел е логично изведен от предходните теоретични и емпирични анализи и представлява завършена концептуална рамка, включваща основни елементи като стратегическо планиране на персонала, подбор, обучение, мотивация, оценка на представянето и адаптивни механизми за управление на риска. Моделът има практическа приложимост и потенциал да бъде внедрен в различни типове земеделски стопанства.

По отношение на обсъждането на резултатите следва да се отбележи, че авторът прави успешен опит да обвърже установените проблеми с конкретни предложения за подобрене. Изводите са логически аргументирани и кореспондират с поставената основна теза на изследването. Установява се, че стратегическият подход към управлението на човешките ресурси действително оказва положително влияние върху организацията и ефективността на производствените процеси в земеделието, което потвърждава изследователската теза на дисертацията.

Използваната литература е тематично релевантна и обхваща основополагащи и съвременни източници в областта на стратегическото управление на човешките ресурси. Включени са авторитетни международно признати автори като Barney, Becker, Huselid, Vohall, Purcell, Ulrich, Schuler, Jackson и други, което показва добра теоретична осведоменост на докторанта. Използваните 26 литературни източника са достатъчни за изграждане на теоретичната рамка, но за повишаване на научната тежест на труда би било желателно включването на по-широк кръг публикации от последните години, особено емпирични изследвания, свързани с дигитализацията на HR процесите и автоматизацията в аграрния сектор.

Литературният обзор е добре интегриран в изложението, като източниците не са използвани формално, а са органично вплетени в анализа и подпомагат аргументацията на автора. Това показва умение за научна работа с литературни източници и способност за синтезиране на различни научни гледни точки.

В обобщение, резултатите от дисертационното изследване са интерпретирани задълбочено, аргументирано и в тясна връзка с поставените цели и задачи. Теоретичният

анализ, емпиричните наблюдения и предложеният модел формират цялостно и завършено научно изследване с ясно изразена приложна насоченост и практическа значимост за аграрния сектор.

6. Приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси, както следва:

Научни приноси:

1. Систематизирани са основните теоретични подходи към стратегическото управление на човешките ресурси в контекста на аграрния сектор.
2. Разработена е методика за изследване на управлението на човешките ресурси в земеделските стопанства.
3. Изведен е концептуален модел за стратегическо управление на човешките ресурси, адаптиран към спецификата на земеделското производство.

Научно-приложни приноси:

1. Идентифицирани са добри практики и проблемни зони в управлението на човешките ресурси в земеделски стопанства.
2. Формулирани са конкретни препоръки за подобряване на HR стратегиите в аграрните организации.
3. Предложеният модел може да бъде използван като практичен инструмент в управлението на земеделски предприятия.

7. Критични бележки и въпроси

В дисертационния труд могат да бъдат отправени и някои критични бележки с препоръчителен характер, които не намаляват неговите достойнства, но биха допринесли за по-нататъшното повишаване на научната му стойност. В емпиричната част се усеща липса на по-подробна количествена характеристика на изследваната извадка, като би било полезно да се представят по-ясно броят на включените земеделски стопанства, критериите за техния подбор и регионалното им разпределение. Това би засилило представителността и аналитичната убедителност на направените изводи. Също така, в отделни части на изложението би могло по-отчетливо да се разграничат теоретичните постановки, основани на литературния обзор, от собствените авторови интерпретации и аналитични обобщения,

което би подчертало по-ясно личния принос на докторанта. Наред с това, на места в текста се наблюдават стилкови и езикови неточности, както и известни повторения на вече представени идеи, които следва да бъдат редакционно прецизирани с оглед подобряване на цялостната езикова и структурна завършеност на труда.

Въпрос към докторанта:

Как предложеният модел за стратегическо управление на човешките ресурси може да бъде адаптиран при малки семейни земеделски стопанства с ограничен административен капацитет?

8. Публикувани статии и цитирания

Представени са публикации, свързани с тематиката на дисертационния труд, които отразяват основни аспекти на изследването. Публикационната активност е в съответствие с минималните изисквания за защита на дисертационен труд. Не са представени данни за цитирания.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените анализи, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Димитър Тотев Стоенчев образователната и научна степен “доктор” по научната специалност „Организация и управление“.

Дата: 02.04.2016

гр. Пловдив

Подписите в този документ са заличени

във връзка с чл.4, т.1 от Регламент (ЕС) 2016/679

(Общ Регламент относно защитата на данни).